

НАБИС

ФОНДАЦИЯ
НАЦИОНАЛНА АКАДЕМИЧНА
БИБЛИОТЕЧНО-ИНФОРМАЦИОННА
СИСТЕМА

Цели и задачи в краткосрочен и дългосрочен план

Динчо Кръстев,
Изпълнителен директор
на Фондация НАБИС

Университетски академичен сектор в България

- 52 държавни и частни ВУЗ-а, 274 000 – 300 000 студенти (от които в СУ са 24 000); 13 766 преподаватели.
- БАН – 3 100 научни работници.
- Библиотеките на СУ (ЦБ + 29 филиални) – 2 000 000 библиотечни документи.
- Библиотеките на БАН (ЦБ + 49 специални към ПНЗ) – 2 000 000 библиотечни документи.
- Библиотечните фондове на СУ и БАН – около 85% от всички университетски и академични фондове в България.

Университетски академичен сектор в България

- Библиотеката на СУ – ALEPH300 от 1992; ALEPH500 – 2008; обработка, базирана на MARC21 – от 2008; 340 000 библиографски записа.
- ЦБ на БАН – ALEPH500 от 2002; обработка, базирана на MARC21 и AACR2 – от 2002; 145 000 библиографски записа.
- VTLS в AUBG; Q-series в НБУ.
- Във всички останали ВУЗ-ове – две местни информационни системи, доминиращата е АБ.

Анализ на OCLC върху информационната среда – идентификация на моделите

Определение за “култура на преценката”.

Три основни тенденции характеризират съвременния потребител на информация, уверено сърфиращ в съвременния виртуален свят:

- *Self-sufficiency*
- *Satisfaction*
- *Seamlessness*

Съвременният потребител предпочита да търси информация в интернет, а не в библиотеката, независимо от преценката и загрижеността на библиотекаря относно верността и качеството на тези ресурси.

R2 - Доклад на Библиотеката на Конгреса на САЩ

- каталогизирането изостава все повече
- библиотеките имат капацитет адекватно да отговорят на потребностите от каталогизиране като цяло
- кооперираното каталогизиране все още не е реализирало своите ПЪЛНИ ВЪЗМОЖНОСТИ
- все още широко разпространено е нежеланието да се приемат каталожни записи, направени от друга библиотека

Общи данни за някои информационни потоци

- Човечеството генерира всяка година над 2 екзабайта (милиард милиарда 8-битови байта) информация, т.е. над 300Мбт на всеки човек (данни от 2005 г.).
- Само 0,003% от този поток е върху хартия!
- Цените за достъпа до информация в сферата на природните и приложни науки расте експоненциално, сиреч те се удвояват за фиксиран период от време!
- В сферата на обществените и хуманитарните науки ръстът на цените е все още само линеен.

Начало на проекта

- Разработка на проекта от Динчо Кръстев – 2008 г.
- Начало – юни 2009 г., с подкрепата на Фондация Америка за България (<http://www.americaforbulgaria.org>)
- Учредители:
 - Централна библиотека на БАН
 - Софийски Университет “Св. Климент Охридски”
 - Американски университет в България

Цел на проекта

- Единен своден онлайн каталог на академичните (университетски и научни) библиотеки в България:
 - интегрирано търсене през интернет;
 - електронен достъп до информационните ресурси.
- Налагане на единни библиотечни стандарти. Превод и адаптация на MARC21 и други стандарти и формати, нужни за работата на НАБИС.
- Изравняване на нивото на автоматизация на библиотеките.
- Повишаване качеството на обслужване на читателската аудитория.

Софтуерни решения на фирма ExLibris

- **Primo** – за откриване и предоставяне на библиографска информация
- **Aleph** – интегрирана библиотечна система за управление на книжни колекции
- **DigiTool** – за управление на дигитални колекции
- **MetaLib** – за метатърсене
- **SFX** – за изграждане на връзки към информационни източници, предоставяни по електронен път

Повишаване на квалификацията на библиотечните специалисти

- Според нивото на компетентност:
 - библиотекарски;
 - систем-библиотекарски;
 - систем-администраторски.
- Формат MARC21 – неговото използване и адаптирането му в българските библиотеки.
- METS (стандарт за метаданни).
- Приложните продукти на фирма ExLibris – тяхната функционалност и работата с тях в българските условия.

Условия за участие в проекта

- Ниво на автоматизация
- Качество на библиографските записи
- Желание за сътрудничество

- Членовете на НАБИС ще си споделят не само метаданни.
- Те ще използват общи инфраструктури и услуги.
- Разходите при подобен кооперативен подход са по-малки от тези при отсъствие на кооперативност.

ПРЕДИ:

“Модел, базиран върху качеството при генерирането и управлението на данните”

СЕГА:

“Модел, базиран върху качеството при обмена и изграждането на връзки между данните”

DigiTool

Дигиталните колекции са достъпни през разнообразни интерфейси, вкл. собствения интерфейс на DigiTool, откриването и доставката в Primo, институционални портали, системи за електронно обучение и интерфейси, изградени от отделни институции.

DigiTool осигурява на потребителя достъп до многобройни дигитални източници – чрез [възможност за фотоувеличение](#) на висококачествените изображения и, заедно с това, чрез [индексирано представено съдържание](#) на съответния дигитален обект.

Гъвкавият интерфейс на модула позволява на отделната библиотека да представи уникалните характеристики на определени колекции.

PRIMO

С Primo библиотеките могат адекватно да отговорят на читателските потребности за бързо, лесно и ефективно търсене и откриване на информация в местни и отдалечни източници (книги, статии и дигитални обекти).

Primo подпомага библиотеките да представят богатството на фондовете си и да въведат потребителите в най-модерни начини за търсене и откриване.

Primo е основа за трансформирането на традиционната библиотека в нова информационна система. Услугите, които предлага Primo, могат да бъдат вградени в широко използвани приложения и да са достъпни посредством мобилни устройства – така библиотеките са са достъпни на потребителя, където и да се намира той.

Чуждестранни проекти, подобни на НАБИС

HealLink – консорциумът на гръцките академични библиотеки: 37 университета; 14 научни институции.

LABT – литовската академична библиотечна мрежа: 16 университета, 18 колежа, 39 изследователски центъра.

Сорас, УК – свободнодостъпен библиотечен каталог, предоставящ достъп до интегрираните каталози на редица значими британски и ирландски академични и национални библиотеки, както и до нарастващ брой специални библиотеки. Сорас включва близо 36 мил. записа от фондовете на Британската библиотека, Шотландската национална библиотека и Уелската национална библиотека.

Някои основни въпроси върху които трябва да се размишлява и дискутира

- Кооперативни норми – какви са най-подходящите принципи и практики за кооперативно генериране и споделяне на метаданни, инфраструктури и услуги и как трябва да се споделят разходите по поддръжката на подобна система?
- В какъв вид тези норми трябва да бъдат оформени?
- Трябва ли тези норми да имат доброволен или задължителен характер?
- На какви принципи и норми трябва да бъде основано ползването на тези данни, инфраструктури и услуги от потребители, външни за обединението, инвестиращо в създаването на данните, инфраструктурите и услугите?
- Какво може да направи и прави подобно обединение устойчиво във времето?

ФОНДАЦИЯ
НАЦИОНАЛНА АКАДЕМИЧНА
БИБЛИОТЕЧНО-ИНФОРМАЦИОННА СИСТЕМА

нас ни спонсорира

AMERICA FOR BULGARIA
FOUNDATION
Фондация Америка за България

ПОСЕТЕТЕ НАШИЯ САЙТ:

<http://www.nalis.bg>

”

PRIMO порталът на фондация НАБИС функционира.
През него Вие вече можете да търсите в обединения каталог на
Библиотеките на СУ, БАН и АУБ.
Над половин милион библиографски записа!

ФОНДАЦИЯ
НАЦИОНАЛНА АКАДЕМИЧНА
БИБЛИОТЕЧНО-ИНФОРМАЦИОННА СИСТЕМА

нас ни спонсорира

AMERICA FOR BULGARIA
FOUNDATION
Фондация Америка за България

Благодаря за вниманието!